

Hørings svar angående barnehage- og skolestruktur i Sunndal Kommune

Om oss og gården vår:

For tre år siden flyttet vi fra Rogaland og tok over gården Nestu i Svisdal. Det å flytte så langt og satse på gårdsdrift som småbarnsforeldre var veldig skummelt, men det som beroliget oss var at det er barnehage, skole og butikk på Gjøra. Gjøra er en levende bygd hvor det er optimisme og folk som er villig til å satse på entreprenørskap, turisme og gårdsdrift. Nå når oppvekstsenteret står i fare for å bli nedlagt er vi derimot veldig utsikre på om vi gjorde rett valg

Gården vår ligger i et av Møre og Romsdals tre områder med utvalgte kulturlandskap. Utvalgte kulturlandskap i jordbruket er en tverrfaglig, felles satsning mellom landbruks- og matdepartementet og klima- og miljødepartementet. Satsingen skal sikre verdier knyttet til landskap, biologisk mangfold, kulturminner og kulturmiljøer. Herunder sikre langsiktig skjøtsel og drift. (Landbruksdirektoratet, 2021) Fjellgardane i Sunndal har vært med i denne satsingen fra begynnelsen i 2009 og gården vår har også blitt tildelt kulturlandslappsprisen i 2010.

Vi mener at hvis kommunen legger ned oppvekstsenteret på Gjøra vil dette gå mot statsforvalterens satsing i området da det ikke vil være mulig å bo og drive gården med barn i barnehage og barneskole på Sunndalsøra på grunn av for lang reisevei.

Reisevei

Skal vi levere barn i barnehage på Hoelsand og jobbe på Gjøra og drive gård i Svisdal vil dette praktisk talt ikke være mulig. Vi vil da være nødt til å kjøre 45 minutter ned til barnehagen, og opp igjen to ganger hver dag for å levere og hente. Da må vi kjøre i over tre timer hver dag, noe som tilsvarer 15 timer i uka, eller to arbeidsdager om du vil. Legger vi til ekstrautgiften vi får med drivstoff, vil det ikke svare seg økonomisk å jobbe i Øverbygda. Blir barnehagen på Gjøra nedlagt vil dette føre til at det vil bli vanskelig for oss begge å jobbe fullt og det å satse og utvide driften vår på gården. Vår påstand er at med forslaget om å legge ned oppvekstsenteret, torpederer kommunen optimismen og gründervirksomheten her. Det vil også gå imot statens mål om å få mødre ut i jobb etter endt fødselspermisjon, da det lønner seg heller å ta imot kontantstøtte (i de årene dette gjelder).

Siden vi bor her vi bor har vi ikke så mange naboer, og det er da av stor verdi at barna får gå i barnehage og leke med andre barn. Nedlegging av oppvekstsenteret vil etter vårt syn føre til klaseskille i kommunen. Vi som bor og jobber i Øverbygda, fratras muligheten for våre barn å gå i barnehage og ta del i det psykososiale miljøet. Barna fratras de viktige erfaringene de lærer i barnehagen og får ikke med verdien av barnehage som enklere overgang til skole..

Barna våre er født på høsten og blir 5,5 år når de starter i første klasse. Blir Gjøra oppvekstsenter lagt ned vil barna våre få opp mot 1,5 time reisevei med skolebuss hver vei. Skolebussen vil mest sannsynlig da gå fra Svisdal, ned Snøgut, opp til Jenstad for så å kjøre ned igjen til Gjøra for å bytte buss ned til Sande. Bussen fra Gjøra tar i dag 50 minutt ned til Sande. Bussen som da vil kjøre Svisdal, Jenstad, Gjøra vil bruke rundt 30 minutter på vanlig

sommerføre, men vesentlig mer i vinterhalvåret da det er svært glatte veier på denne strekningen. Reisetiden til og fra skolen blir da rundt tre timer hver dag. Bare til info er dette en reisevei som gir rett til borteboerstipend når en går på videregående. For oss er det opplagt at dette er alt for lang reisetid for barna, som vil ha nok med overgangen til skolelivet i seg selv. Påkjenningen for barna våre vil etter vår mening være så stor at det ikke vil være mulig for oss å bo her vi bor og vi vil se oss nødt for å flytte.

Forskning på skolenedleggelse

I følge Roar Amundsveen, forsker i Nordlandsforskning fører lang skolevei til lavere trivsel på den nye skolen ved en skolenedleggelse.

For å undersøke hvordan skolenedleggelse påvirker elevenes hverdag og velferd, gjennomførte Nordlandsforskning våren 2003 en spørreundersøkelse blant grunnskoleelever ved 32 skoler i 11 fylker. Spørreskjemaet ble sendt til elever som hadde opplevd skolenedleggelse, og hvor avstanden mellom ny og gammel skole var minst ti kilometer. Undersøkelsen er med andre ord gjennomført blant elever som har opplevd en vesentlig økning i skyssavstanden (Amundsveen, 2003).

Svarene fra undersøkelsen viser at trivselen går ned ved lang reisevei, spesielt for de minste barna. I denne undersøkelsen var det ingen barn som hadde så lang reisevei til skolen som våre barn fra Svisdal vil få. De eldre barna som gikk på ungdomsskolen synes det var positivt med større sosialt miljø, mens de mindre barna var negative, spesielt de elevene med lengst reisevei. Undersøkelsen viste også at mobbing på den nye og større skolen var et større problem enn på den gamle skolen (Amundsveen, 2003).

Fritidstilbud

Det ble påpekt fra skoleadministrasjonen i dokumentet: ny utredningen av barnehage- og skolestruktur at elevene vil få bedre mulighet til å benytte seg av fritidstilbud etter skoletid da de kommer nærmere idrettsanlegg og kulturtilbud (Sunndalkommune). Vår vurdering er at dette ikke stemmer da de fleste fritidsaktivitetene ikke starter før på ettermiddagen i 4 – 5 tiden. Det vil ikke være forsvarlig at barnet er alene på Sunndalsøra uten voksne, og uten et måltid etter skolen.

Det arrangeres flere aktiviteter på Gjøra etter skoletid. Disse tilbudene står i fare for å forsvinne hvis oppvekstsenteret legges ned. Med lang dag på skole og i buss blir barna for slitne. Når barna så kommer hjem har de også lekser som må gjøres. Med nedlegging av oppvekstsenteret er vår påstand at kommunen fratrar barna våre fritidstilbud, og oppvekstvilkårene blir veldig ulike i kommunen. Undersøkelsen fra Amundsveen viser at en skolenedleggelse fører til at elever deltar på færre aktiviteter enn før skolenedleggelsen og at det skjedd på grunn av den lange reiseveien (Amundsveen, 2003).

Kvalitet?

I følge barnehagesjefen i Sunndal kommune handler nedleggingen av oppvekstsenteret om kvalitet, og at kvaliteten på skolegangen til barna vil bli bedre hvis de går på en større skole. Det samme skrives i barnehage- og skolebruksplanen, da der står at skoletilbudet på Sande vil være bedre enn på Gjøra (Sunndalkommune). Men det er ikke entydig forskning som tyder på dette. Skoleforskerne er uenige om sammenhengen mellom skolestørrelse og kvalitet. Det er både positive og negative sider med små og store skoler. (Utdanningsnytt, 2015).

Vi mener at kvaliteten på Gjøra oppvekstsenter er god. Barnehagen er fantastisk, med flinke ansatte som strekker seg langt for at barna skal få utforske, leke og lære. De er mye ute og barna er trygge og blir sett av de ansatte. På skolen er det mange flinke, nyutdannede og erfarne lærere som er flinke til å se løsninger og legger til rett for den enkelte elev.

Bygda vår

Hvis oppvekstsenteret forsvinner, er vi redd dette vil få store ringvirkninger for bygda. Det vil bli svært lite attraktivt å flytte til Gjøra. Flere vil flytte, da reiseveien for barna blir for lang. Butikken får mindre kunder som kan føre til at den legges ned, og arbeidsplassene forsvinner. Vi frykter at turisme og primærnæringene vil bli redusert, siden det blir vanskelig for familier med barn å drive noe tilknyttet dette. Vi mener at kommunen må tenke på fremtidige generasjonsskifter på gårdene i Øverbygda, og gjøre det attraktivt å ta over gårdene. Kommunen må legge til rette for at unge vil ta over gårder og bosette seg på Gjøra.

Vi er også bekymret for idrettslaget og andre lokallag som tilfører bygda vår positivitet og samhold. Blir det færre som bor her, blir medlemsmassen mindre og lagene kan bli lagt ned. Forsvinner oppvekstsenteret vårt, forsvinner bygda vår.

Oppsummert

- Vi håper både politikere og administrasjon i kommunen ser positivt på det valget vi tok for tre år siden om å flytte til Svisdal
- Vi håper dere deler landbruks- og matdepartementet/klima- og miljødepartementet sitt syn på at vi tar vare på et av landets viktigste kulturlandskap. At vi holder landskapet i hevd og at vi er med på den store jobben det er å produsere mat til landet vårt.
- Vi håper dere ser at reiseveien ved nedleggelse blir for stor
- Vi håper dere kan merke dere forskningen til Roar Amundsen. Det er ikke alltid skolenedleggelse og sentraliserte skoler fører til bedre kvalitet for elevene.
- Vi håper dere hører når vi sier at vi opplever barnehagen som et fantastisk sted for barna våre.
- Vi håper dere tenker på konsekvensene for bygda vår
- Og fremfor alt: Vi håper dere ser at alt henger sammen med alt! Skal vi bo og drive, skal turismen og andre næringer utvikle seg, skal det bo folk i husene, skal barna våre ha gode oppvekstvilkår, og skal vi voksne nettopp kunne være trygge, gode voksne, ja da avhenger det av dere som skal avgjøre denne saken. Redd bygda vår!

Referanser

Amundsveen, R. (2003, September 25). *Forskning.no*. Hentet fra Kronikk: Lang skoleskyss påvirker trivsel: <https://forskning.no/barn-og-ungdom-skole-og-utdanning-kronikk/kronikk-lang-skoleskyss-pavirker-trivsel/1186522>

Landbruksdirektoratet. (2021). *Landbruksdirektoratet*. Hentet fra hva er utvalgte kulturlandskap: <https://www.landbruksdirektoratet.no/nb/jordbruk/jordbrukets-kulturlandskap/utvalgte-kulturlandskap-i-jordbruket>

Sunnalkommune. (u.d.). *Barnehage- og skolebruksplan*. Hentet fra ny utredning barnehage- og skolestruktur: https://www.sunnal.kommune.no/_f/p1/i2f146282-15f5-43ab-993e-861fbe5068d0/ny-utredning-barnehage-og-skolestruktur.pdf

Utdanningsnytt. (2015, november 16). *Utdanningsnytt.no*. Hentet fra Det blir færre små og flere store skoler: <https://www.utdanningsnytt.no/laerertetthet-skoleutvikling/det-blir-faerre-sma-og-flere-store-skoler/168330>